NN 51/2020 (25.4.2020.), Presuda Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, poslovni broj: UsII-412/18-6 od 5. veljače 2020.

VISOKI UPRAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Visoki upravni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca toga suda Gordane Marušić-Babić predsjednice vijeća, Biserke Kalauz i Mire Kovačić, članica vijeća, te više sudske savjetnice Blaženke Drdić, zapisničarke, u upravnom sporu tužitelja Hrvatski Telekom d.d., Z., kojeg zastupa I. B., dipl. iur., po generalnoj punomoći, protiv tuženika Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, Z., uz sudjelovanje zainteresirane osobe Grada K., kojeg zastupa opunomoćenik J-S. B., odvjetnik u Z., radi utvrđivanja infrastrukturnog operatora i visine naknade za pravo puta, u sjednici vijeća održanoj 5. veljače 2020.

presudio je

I. Odbija se tužbeni zahtjev za poništenje djelomičnog rješenja Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, klasa: UP/I-344-03/17-11/2387, urbroj: 376-10-18-11 od 30. kolovoza 2018.

II. Nalaže se tužitelju da zainteresiranoj osobi naknadi trošak upravnog spora u iznosu od 3.125,00 kn u roku od 15 dana od primitka ove presude, dok se u preostalom dijelu zahtjev odbija.

III. Ova će se presuda objaviti u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

Osporavanim rješenjem tuženika u točki I. izreke utvrđeno da je tužitelj (HT) infrastrukturni operator i ima pravo puta na nekretninama koje se na dan donošenja ovog djelomičnog rješenja nalaze u vlasništvu/suvlasništvu Grada K. prema evidenciji Općinskog suda u K., Zemljišnoknjižnog odjela K. dostupnoj na Zajedničkom informacijskom sustavu zemljišnih knjiga i katastra – javnoj aplikaciji, na kojim nekretninama HT ima izgrađenu elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i drugu povezanu opremu prema podacima o EKI navedenim u Elaboratu za pravo puta podzemne i nadzemne EKI, JLS K., br. 9/18 od 22. siječnja 2018. (dalje: Elaborat), a koje nekretnine koristi za pristup, postavljanje, korištenje, popravljanje i održavanje svoje EKI. Elaborat je u dijelu u količini, vrsti i prostornom položaju EKI sastavni dio ovog rješenja. Prema točki II. izreke količinu i vrstu EKI iz točke I. i II. rješenja čine trase kabelske kanalizacije te trase elektroničkih komunikacijskih vodova u zemlji i nadzemnih elektroničkih komunikacijskih vodova navedene u Elaboratu.

U točki III. izreke utvrđuje se godišnja naknada za pravo puta za korištenje nekretnina iz točke I. i II. rješenja prema površini zemljišta na kojem se nalazi EKI sukladno podacima navedenim u Elaboratu i vrsti zemljišta navedenoj u evidenciji zemljišnoknjižnog odjela K. ili podrdno Odjelu za katastar nekretnina K., dostupnoj na Zajedničkom informacijskom sustavu zemljišnih knjiga i katastra-javnoj aplikaciji, uz primjenu iznosa naknada i načina obračuna određenima u članku 6. i 7. stavcima 1., 2., 3. i 4. Pravilnika o potvrdi i naknadi o pravu puta (»Narodne novine«, broj 152/11., 151/14. i 95/17.). Točkom IV. izreke utvrđuje se da Grad K. ima pravo na godišnju naknadu za pravo puta od 10. kolovoza 2018., odnosno od dana uknjižbe prava vlasništva/suvlasništva na nekretninama iz točke I. u korist Grada K. ukoliko je ista nastupila nakon 10. kolovoza 2018., prema evidenciji Zemljišnoknjižnog odjela K. dostupnoj na Zajedničkom informacijskom sustavu zemljišnih knjiga i katastra-javnoj aplikaciji. Pod točkom V. izreke rješenja obvezuje se tužitelj u roku od 8 dana od primitka tog rješenja napraviti obračun godišnje naknade za pravo puta temeljem parametara iz ovog rješenja te obračun sa svim podacima koji su primijenjeni dostaviti HAKOM-u i Gradu K.

U točki VI. izreke rješenja obvezan je HT u roku od 10 dana od primitka rješenja platiti Gradu K. naknadu za pravo puta iz ovog rješenja za prvu godinu, a svaka sljedeća godišnja naknada za pravo puta se plaća u roku od 8 dana po isteku razdoblja za koje je naknada plaćena, dok se u točki VIII. izreke Grad K. obvezuje omogućiti HT-u ostvarivanje prava puta na nekretninama iz točke I. ovog rješenja.

Tužitelj je pokrenuo upravni spor zbog svih razloga iz članka 66. stavka 1. Zakona o upravnim sporovima (»Narodne novine«, broj 20/10., 143/12., 152/14., 94/16. i 29/17. – dalje: ZUS). U tužbi u bitnome navodi da je tuženik pokrenuo postupak utvrđivanja infrastrukturnog operatora i visine naknade za pravo puta prema članku 28. i 29. Zakona o elektroničkim komunikacijama (»Narodne novine«, broj 73/08., 90/11., 133/12., 80/13., 71/14. i 72/17. – dalje: ZEK) pogrešno polazeći od predstavke da Grad Koprivnica i on po ovom pitanju nemaju regulirane odnose iako su dana 29. prosinca 2010. sklopili Ugovor o osnivanju prava služnosti na javnim površinama, temeljem kojeg se on koristi nekretninama zainteresirane osobe u svrhu gradnje i polaganja EKI te podmiruje Gradu ugovorenu naknadu za služnost. Ističe da je po izdanom računu već podmirio ugovoreni iznos naknade za služnost za cijelu 2018. godinu. Smatra da je tuženik pogrešno zaključio da taj ugovor više ne proizvodi pravne učinke te je time pogrešno razriješio prethodno pitanje i zbog toga nepravilno primijenio odredbu članka 2. stavka 1. točke 21. ZEK-a i članka 8. stavka 4. Pravilnika o potvrdi i naknadi za pravo puta (»Narodne novine«, broj 152/11., 151/14 i 95/17. – dalje: Pravilnik). Ukazuje na odredbe Zakona o obveznim odnosima (članak 212. stavak 1. i 3.), te detaljno obrazlaže zbog čega smatra da je otkaz ugovora sadržan u izjavi Grada od 16. srpnja 2018. bez pravnog učinka i da navedenom izjavom ugovor nije prestao. Ističe da je tuženik propustio raspraviti pravnu prirodu ugovora o služnosti vezano za okolnost radi li se uopće o ugovoru koji može prestati otkazom, te u bitnom ponavlja svoje shvaćanje da u konkretnom slučaju nije predviđena mogućnost otkaza, imajući u vidu obveznopravnu i stvarno pravnu prirodu tog ugovora. Naglašava da je u trenutku sklapanja ugovora utvrđeno pravo služnosti do sporazumnog raskida ugovora, jer nije bilo moguće točno procijeniti niti odrediti rok u kojem će se izvršavati predmetna služnost, a koji sporazum nije uslijedio, te da Grad nema pravo jednostrano otkazati ugovor u bilo koje doba i to bez obrazloženja jer to nije spojivo sa statusom koji je za EKI i djelatnost sa EKI-jem uređen posebnim pravnim uređenjem. Smatra da se u svakom slučaju ne radi o ugovoru sklopljenom na neodređeno vrijeme u smislu članka 212. Zakona o obveznim odnosima kojeg bi Grad imao pravo jednostrano otkazivati. Nadalje smatra da je tuženik povrijedio navedene odredbe ZEK-a i Pravilnika i time što ga je obvezao da za isto vremensko razdoblje, pored plaćene naknade za služnost kumulativno plaća i naknadu za pravo puta, a kako je to riješeno u točki IV. izreke osporenog rješenja. Ponavlja da je Gradu nesporno podmirio naknadu po sklopljenom ugovoru u služnosti, koja prema članku 21. stavku 1. točki 21. ZEK-a i članku 8. stavku 4. Pravilnika ima prednost. Predlaže da Sud tužbeni zahtjev usvoji, te nakon što utvrdi da je otkaz ugovora o osnivanju prava služnosti neosnovan, poništi osporeno rješenje tuženika.

Tuženik u odgovoru na tužbu osporava razloge tužbe u cijelosti. Navodi da je u postupku u kojem je doneseno osporeno rješenje uzeo u obzir dosadašnje pravno shvaćanje suda, između ostalog i iz presude poslovni broj: UsII-130/17, na koju se tužitelj poziva, a u kojoj je sud zauzeo stav da prije nego je ugovor u služnosti tužitelja i zainteresirane osobe raskinut nema mjesta ove odnose u istoj pravnoj stvari rješavati sukladno odredbama ZEK-a, zbog čega je osporenim rješenjem naknada za pravo puta određena tek od dana kada je ugovor među strankama prestao. Smatra da s obzirom da je ugovor otkazan pozivom na članak 212. stavak 1. i 3. Zakona o obveznim odnosima i prestao važiti prije donošenja osporavanog rješenja, nije bilo razloga da ne riješi ovu pravnu stvar. Ostaje kod navoda iz obrazloženja rješenja da je zasnivanje prava puta u smislu ZEK-a teret na nekretnini, koji nastaje izravnom primjenom pravne norme na činjenično stanje, a što proizlazi iz članka 28. stavka 1. ZEK-a. Ističe da je u postupku nesporno utvrđeno da je tužitelj ispunio uvjete iz te odredbe te da je pravo puta na predmetnim nekretninama stekao temeljem zakona izravno, a u provedenom postupku se utvrđivala količina i vrsta njegove infrastrukture te visina naknade za pravo puta koju je obvezan plaćati vlasniku nekretnine. Navodi da je zainteresirana osoba pokretanjem postupka pred tuženikom jasno izrazila volju da joj se rješenjem odredi pravo na naknadu za pravo puta, te smatra neprihvatljivim navod tužitelja da obveza trpljenja vezana uz EKI mora počivati na dugotrajnom neprekidnom ugovornom odnosu koji mora trajati sve dok na nekretninama u vlasništvu zainteresirane osobe postoji tužiteljeva EKI. Zbog svih razloga navedenih u osporenom rješenju smatra tužbene navode neosnovanim, te dodatno napominje da tužitelj od trenutka otkazivanja ugovora više ne plaća ugovorenu naknade za služnost. Predlaže da se tužbeni zahtjev odbije.

Zainteresirana osoba u odgovoru na tužbu predlaže da se ista odbaci jer je podnesena nakon proteka roka iz članka 24. ZUS-a, budući da je tužitelj osporeno rješenje zaprimio 3. rujna 2018., dok je tužba zaprimljena na sudu 5. listopada 2018. Podredno u cijelosti osporava sve navode iz tužbe, kao i shvaćanje tužitelja glede otkaza ugovora o služnosti, pozivajući se na mjerodavne odredbe ZEK-a za rješavanje predmetne upravne stvari, kao i odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima i Zakona o obveznim odnosima. Ističe da iako prestanak ugovora temeljem kojeg je osnovano pravo stvarne služnosti nije naveden kao poseban razlog za prestanak prava stvarne služnosti (članak 237. do članak 245. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima), neosnovan je stav tužitelja da ugovor kojim se osniva stvarna služnost ne može prestati prije nego što prestane i sama stvarna služnost čije je osnivanje bilo njegov predmet. Kako su u konkretnoj pravnoj stvari stranke u članku 4. Ugovora o osnivanju prava služnosti na javnim površinama od 29. prosinca 2010. ugovorile da se isti zaključuje na neodređeno vrijeme, navodi da je zainteresirana osoba dopisom od 16. srpnja 2018. otkazala predmetni ugovor, koji otkaz je tužitelj zaprimio
2. kolovoza 2018. što niti ne osporava, te da je time iskoristila svoje zakonsko pravo propisano odredbom članka 212. Zakona o obveznim odnosima. Napominje da kod otkaza, za razliku od raskida ugovora, nije potrebno navoditi nikakve